

åndssvageforsorg nedsat et særligt planlægningsudvalg for hvert af de 11 forsorgscentre, som landet er delt op i. Disse udvalgs opgaver går ud på at udarbejde nærmere planer for udbygning og modernisering af den interne institutionsforsorg inden for hvert af de pågældende områder. Samtidig har bestyrelsen til centraliseret behandling taget den opgave op at udarbejde en samlet plan for hele landet til udbygning af åndssvageforsorgens skolevæsen.

Den første betænkning fra de nævnte planlægningsudvalg blev af bestyrelsen for statens åndssvageforsorg afgivet til socialministeriet i juli 1961 og vedrører forsorgscentret for Sønderjylland m. v. (Ribe). Betænkningen, som er omdelt til folketingets medlemmer, danner grundlaget for nærværende lovforslag. Socialministeriet har endvidere for ganske nylig fra bestyrelsen modtaget forslag vedrørende udbygning og ombygning af forsorgscentret for Sydøstjylland m. v. (Brejning), hvor planlægningsudvalget har anslået udgifterne til en fuldstændig sanering til ca. 50 mill. kr., samt forslag og planer vedrørende en udbygning af forsorgens skolevæsen til ialt ca. 75 mill. kr. De omhandlede forslag behandles nu i socialministeriet, og man påregner i indeværende folketingssamling at kunne stille forslag om lov vedrørende skolevæsenets udbygning.

De planer, der allerede foreligger, og det indtryk, bestyrelsen for statens åndssvageforsorg har modtaget under det forberedende arbejde i de øvrige planlægningsudvalg, viser ganske klart, at den af åndssvageudvalget opstillede udgiftsprognose væsentligt vil blive overskredet. Førend overslag foreligger også fra de planlægningsudvalg, hvis arbejde endnu befinder sig på et forberedende stadium, vil det ikke være muligt blot tilnærmelsesvis at beregne størrelsen af de udgifter, som en forsvarlig udbygning af åndssvageforsorgen i dag må ventes at beløbe sig til. Men selv et eventuelt beregnet totalbeløb ville ikke give noget reelt sammenligningsgrundlag, idet opgaven i dag nødvendigvis i langt højere grad end dengang må have karakteren af en planlægning på længere sigt og finder sted på baggrund af nye lovbestemmelser, der stiller langt større krav til forsorgens indhold og opgaver end de, der var forudsat ved åndssvageudvalgets beregninger.

Som bekendt var formålet med den pladsundersøgelse, som åndssvageudvalget lod foretage i 1956-58, specielt at få konstatere den reelle overbelægning på åndssvageinstitutionerne på grundlag af ensartede bedømmelsesnormer, der var fastlagt af sundhedsstyrelsen. Man søgte at finde frem til en forsvarlig belægning af de enkelte afdelinger og

institutioner, i væsentlig grad inden for de bestående bygningers rammer, idet man som rettesnor gik ud fra et af sundhedsstyrelsen angivet absolut minimalkrav på et arealbehov på 4 m² i soverum og 3 m² i opholdsrum. De tal, man nåede frem til, skulle kun give udtryk for en belægning, som kunne anses for forsvarlig, indtil bedre pladsforhold kunne tilvejebringes, og tog alene hensyn til den udvikling, man måtte vente i tiden indtil 1. april 1963. Ligeledes må fremhæves, at pladsundersøgelsen, der dannede grundlaget for åndssvageudvalgets byggeprogram, kun omfattede patientforhold i snævrere forstand, d. v. s. en fastlæggelse af en forsvarlig patientnormering under hensyn til pladsforhold i patienternes sove-, spise- og opholdsrum, men ikke tillige funktionærforhold, køkkener, tekniske anlæg m. v. (betænkningens side 119-20).

Vedtagelsen af åndssvageoven og den gennem denne tilsigtede intensivering af forsorgen, som bl. a. finder udtryk i lovens indførelse af en undervisnings- og oplæringspligt fra det 7. til det fyldte 21. år, nødvendiggør indretningen af en række lokaler til undervisning, beskæftigelse og terapi. Disse forhold har også været fremhævet af det folketingsudvalg, der behandlede lovforslaget vedrørende udbygning af Lillemosegård og Gammelmoshus, og i hvis betænkning af 21. maj 1959 det udtales, at udvalget lægger vægt på, at der i videst muligt omfang gennemføres undervisning og oplæring på institutionerne, og at der til dette formål indrettes egnede lokaler, jfr. Folketingstidende 1958-59, tillæg B, sp. 1058. Overgangen til en mere behandlingspræget forsorg medfører tillige større krav til patienternes sove- og opholdsrum. I denne forbindelse kan også nævnes, at bestyrelsen for statens åndssvageforsorg under allerede foretagne undersøgelser af de gamle åndssvageinstitutioners egnethed til at danne rammen om den moderne åndssvageforsorg, som den nye åndssvagelov er udtryk for, er nået til det resultat, at en del af de gamle institutioners store bygninger må kasseres som hjem for åndssvage. Medmindre bygningerne herefter af økonomiske grunde bør nedrives, må de søges anvendt til andet formål end patientbeboelse.

Forsorgscenter IV, forsorgscentret for Sønderjylland m. v., omfatter Ribe amt (med undtagelse af 13 kommuner i amtets nordligste del), Haderslev, Tønder og Åbenrå-Sønderborg amter. Indbyggertallet i dag inden for centrets område andrager ca. 360 000 personer, og centret råder til løsning af sine opgaver over centralinstitutionen i Ribe samt lokalinstitutionerne Nørrelund ved Ribe med den dertil hørende avlsgård og Løgumgård ved Løgumkloster. Af disse er centralinstitutionen i Ribe